



ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 4.

V Ljubljani 1. aprila 1887.

Leto XVII.

Zima in vzpomlad.

Vže vzpomlád je prisvetila
Nam s prejasnega nebá;
Ptice pevke privabila
V radost našega srcá.

Toda gozde še in polje
Mrzli je pokrival sneg:
Kdo pač dobre bil bi volje?
Kdo se šetat hodil v breg?

Duh moj vedno k višku sili,
K vzórom vzpéti se želi;
A teló mu tare krili,
Um in voljo mu slabí.

Stvarnik! ti mi daj krepósti,
V dušnej zimi vzbújjaj nád,
S tabo zmórem vse slabósti,
Da zasije mi vzpomlád.

Fr. Krek.

Pot v nebesa.

Da bi poznali, otroci dragi, sedemletnega Bašličevega Pavleka! Ta je bil pravi vzor pobožnega in pridnega dečka. V cerkvi se je takó lepo obnašal in v šoli takó izvrstno odgovarjal, da je po večkrat prinesel razveseljenim starišem podobico ali kako knjižico od gospodov učiteljev v dokaz svoje pridnosti. Zato ga je pa tudi vse ljubilo, najbolj pa, se vé da, stariši in njegova dobra sestra, ki je imela bratca rajši nego li samo sebe.

Najljubša zabava so mu bile — saní. Kako mu je veselja utripalo srčice, ko se je spustil na sanéh po hribu nizdolu, in mu je mrzla sapa brila v lepo-rudeči lici! — Za god je dobil od krstnega kuma lepe, nove saní. „To bode veselje,“ dejal je, „na teh se voziti!“

Ali siromak ravno takrat hudo oboli. Žalostni čujejo pri bolnikovej postelji njegovi domači. Ali mladi bolnik ima vedno le saní v mislih; moral jih je imeti poleg sebe pri postelji, da jih je gledal . . .

„Kaj nè, da bodem skoraj okreval in se potem na sanéh vozil?“ popraševal je bolni Pavlek.

„Se vé, da bodeš, ako le dobri Bog dá!“ tolažita ga oče in mati. „Da se pa to zgodi, mirno zaspančkaj, ker to ti bode največ k zdravju pripomoglo.“

Slednjič mu vendar zatísne dobrodejni spanec milobne oči. — Imel pa je naš Pavlek té-le sanje: Zdelo se mu je, kakor bi bil popolnem ozdravel. Misli si: „Kaj, ko bi šel v — lepa nebesa!“ — Mož beseda! Res vzame slovó od starišev, drage sestre in tovarišev ter sede na saní . . . Glej čuda! saní gredó same naprej! — Urno se pelje Pavlek mimo njiv, travnikov, gozdov in gorâ; ali danes nima časa opazovati naravine lepote, temveč misli le na nebesa, zlata nebesa. —

Brez zaprek se pripelje na konec svetá. Kar mu pot zastavi — bela smrt s koso v roci. Kaj bode zdaj? „Kam hočeš iti?“ vpraša ga smrt z vótlím glasom. Ali naš junaški Pavlek se je nič ne ustraši, temveč glasno zaupije: „v nebesa!“ požene z vso močjó saní ter tako srečno uide smrti na óni svet. Tam so še le hitro drčale saní! Kmalu se pripelje pred zlata nebeška vrata. Močno potrka nanje in sv. Peter mu pride odpirat. Začudeno pogleda Pavleka, ki je urno smuknil s sanmí v lepo razsvitljeni nebeški dóm.

„Kdo si? Kaj bi rad?“ vpraša ga hitro nebeški vratár.

„Bašličev Pavlek sem iz P. domá ter bi rad tu ostal pri angeleih v nebesih,“ odvrne ta v svojej otročej priprostosti.

Resno pravi na to sv. Peter: „Pavlek ljubi! Veš li, da se morajo nebesa zaslužiti? — A ti do sedaj zanje še nisi ničesar storil. Idi torej nazaj k starišem in sestri, pa jim delaj vedno veselje in radost! Bodi pa tudi vedno tako dober in poslušen, kakor si bil do sedaj! Le takó bodeš srečen na zemlji, in kadar umrješ, prideš pa zopet tù sem in užival bodeš nebeško veselje, katero si bodeš zaslužil s svojimi dobrimi deli!“

Voljno se v to naš Pavlek udá, poljubi čestitljivo roko vélikemu svetniku ter otide iz nebeškega dvora. Zunaj sede zopet na saní, in te so ga nesle kakor veter proti dómu. Tudi smrti ni zdaj srečal več. — Vže je na domačem pragu. V hiši vidi, kako domači plakajo po njem, tožé: „Kje je naš dobri Pavlek? Zakaj nas je tako naglo zapustil?“ — „Ohò! saj sem tukaj; zdaj bodem pa vedno pri vas, vedno priden in pobožen!“ oglasi se veselo Pavlek. Zasmijó se mu nato stariši, a on stegne nedolžni ročici, da bi je poljubil in — v tem hipu se prebudi.

Urno pové čuječima roditeljema sanje; ta dva pa rečeta: „Le glej, ljubček, da bodeš delal, kadar ozdraviš, po opominu sv. Petra!“

„Bodem, bodem,“ obetal je bolni Pavlek, katerega so mati poljubili na vroče čelo . . .

* * *

In res je Pavlek ozdravel; veselo se je zopet vozil na sanéh ter moško spolnoval dano obljubo. — In vse je hvalilo pridnega, nadepolnega Bašličeva Pavleka.

Gojimír.

Vzpomladančice.

I.

Sinoči še burja je brla
Krog voglov ostró,
A danes vže solnčece sije
Pred prag nam gorkó.

Otroci hitijo veseli
Pod milo nebó;
Pozabljajo zimo in žalost
Pevaje glasno.

II.

Trto obreži,
H kolen priveži,
Naj se nikar ti ne smili.
Potlej v jeseni
Grozdi te njeni
Bodo pokušat' vabili.

Ak' ne uboga
Brezi odloga,
Kazen občuti naj dete.
Gledal pozneje
Dobre izreje
Bodeš sadóve neštete.

III.

Polje preorano,
Žito je vsejano,
Žúljave rokó se naše.
Kakovšno nam žetev
Bo prinesla setev,
Danes pač nihče ne zná še.

A v molitvi vroči
V Boga upajoči
K višku dvígamo pogléde.
Ti naš mili Oče,
Polje varuj toče,
Zléga varuj nas in béde!

Fr. Krek.

— x —

Trije trgovci.



Trije trgovci z živino pridejo ob nekem semnji h krčmarici, ter jo prosijo, da jim v tem, ko bodo ogledovali živino, spravi veliko vsoto denarja, s pristavkom, da denarja ne sme posameznemu izmed njih odšteti — nego samó takrat, kadar bodo vsi trije skupaj. To rekši otidejo. Kmalu pa se jeden vrne in zahteva denar v imenu svojih tovarišev, češ, da so sklenili kupiti živino in denarja potrebujejo. Komaj mu krčmarica denar odšteje, vže se izgubi mej gnječo. Vrneta se tudi ostala dva in zahtevata denar od krčmarice. Ker pa ta zatrjuje, da je vže prvemu dala ves denar, začne se tožba. Krčmarica zgubi pravdo, ker sta trgovca odločno povdarjala, da je bilo izgovorjeno, da denarja ne sme dati — ako niso vsi trije skupaj. — Kadar to imenitni pravdnik Nay izvé, gre k ženi, ter jej svetuje, naj se pritoži pri višjem sodišči, on sam hoče biti njen zagovornik. Ko se je presoja začela, povdarja on, da so vsi trije skupaj denar odšteli in da žena po lastnem izjavljenji tožnikov, smé samó takrat denar odšteti, kadar bodo vsi trije skupaj prišli po denar. Denar je pripravljen, in če pridejo vsi trije, takó se jim odšteje. Zna se, da krčmarici ni bilo treba skrbeti za denar, ker prvega ni bilo nazaj.

— x —

J. M.

Zalosten večer.



Tako nekako pred devetimi leti je bilo.

Večerni mrak se ulega po prostornej izbi in mračí vže tako dovolj mračne obraze Mladičeve hiše. Samó trije obrazi so v njej, a vže na jednom se bere toliko britkosti, kolikor jih le more nositi zlato materino srce. Druga dva obraza — recimo raje obrazca — pa sta posnela svoje britkosti raz materini obraz — a ne vesta, zakaj? In to je

še težje! Solze na otroških licih — nič nenavadnega! A solze iz materinih oči — vsaka nosi v sebi na stote bolésti! In da tekó solze iz oči — to je še dobro. Hudo je še le najhujše, kadar silijo solze na dan, a srce jim brani. In če ubrani vsem, gorjé srcu! Dobro je, da se ne razpoči. — In takó je danes Mladičevej materi pri srei.

Skopo vzpomladansko solnce je vže davno pritisnilo zadnji poljub na lice materi zemlji. Noč vže pošilja svojega glasnika in térja svoje — a njega od nikodar ni. Saj pride vselej z nočjó vred — ako prej ne, a danes še ni očeta. Kolikokrat je vže tekel Francek po cesti gledat, če vže gredó oče, a vselej je pritekel sam nazaj. In mati! Vsak čas stopijo na prag, potekó k sosedu, prašajo mimogredoče, pošiljajo Franeka, a očeta le ni. In pa še danes! Drugekrati so potrpeži laže — saj so prišli oče vselej, malo prej ali malo pozneje. Danes pa se zdi vsem, da jih strašno dolgo ni. „Mama, očeta ni!“ kliče Francek otožno-zveneče, kakor bi šel od tamkáj, kjer se suje prst na zemeljske ljudi. In mati ne vé odgovora. Anica se ihtí na njenem naročji, a mati je ne more potolažiti. Bog se usmili!

In morda je vender res, kar je pravil Črkov Tone! Mladičeva mati tega ne mogó verovati. O vojski se je pač govorilo vže vso zimo sém, a kaj vse se ne govori! Črkov Tone zna brati, tako za silo, da se vé, pri čem smo, a nemškega jezika ne umeje. In ta listek, ki ga je prinesla potovka — dali so ga jej pri županu — pisan je nemško. „Na očeta je, to je gotovo, ker je njegovo imé zapisano na listku,“ tako je modroval učeni Tone, a kaj je vse na njem, tega ni mogel povedati. To pa je rekel, da je videl vže več takih lističev v svojem življenji, vsaj tiskane črke so vse zasuknene takó po jednem kopitu. In to je bilo za Toneta dovolj. Rad bi bil povedal še marsikaj Mladičevej materi — a smilili so se mu. In Mladička je obračala tisti pisani listič in ga kazala drugim, a nihče je ni mogel ni razveseliti ni užalostiti — še bolj kakor je bila.

Vas je bila majhena in raztresena — daleč tam v gorah.

In vender! Pes je zalajal, a precej obmolčal. Dobro znamenje to! „Oče gredó!“ pomoli izza postelje Francek svojo objokano in zaspano glavico. In precej so vsi trije po konci. Mati vzamejo na ročje Anico — vzbudilo se je revšče. In Francek se prime za materino krilo. Vèn mislijo, na dvorišče, a stopinje bližajočega se vže čujejo pri vratih. Kljuka pri ključanici zastoče, dveri se odpró — v izbo stopijo oče. Hodili so delat v bližnjo vas k nememu kmetu.

Navadni pozdrav, običajna govorica o vsakdanjih stvaréh, ljubkovanje otrok — vsega tega ni danes. Obličje očetovo je preplašeno in skrbi polne črte na njegovem razoranem čelu poznajo se celó v tem pólumraku. Mati hité pravit, kaj je donesla potovka od župana.

„Od župana?“ ponové oče z zategnenim glasom in ves sum zgine na mah iz njihovega srea. O da ne bi bil zginil! Roki razpné mladi mož in ju zvija tako krčevito, kakor bi prišle va-nje bolečine vsega svetá. Nè, vsakako še ni mogoče! Še jeden žarek šine v njegovo razdrapano srce. — A solnce je vže davno zašlo.

„Pokaži mi tisti listek! morda me toži Lulek zavoljo tistih denarjev?“ In žena pokaže listek; tisti očetov „morda“ jo dirne nenavadno.

Oče ogledujejo pisane in tiskane črke, obračajo mali papir, a nič ne morejo najti na njem, kar bi ugajalo. Imé svoje poznajo, a drugega ne mogó iztolmačiti. In to je hudo!

„Le spat pojdite, jaz se vrnem kmalu,“ deje po malem premisleku mladi mož in pograbi za klobak.

A žena mu brani, otroka se jočeta. Ko pa pové, da misli iti poprašat še nocoj k županu, ustavi žena svoje proseče besede. Le otroka jočeta — a ne vesta zakaj. A po odhodu očetovem ju potolažijo mati, da gresta spat. In Aničica je zaspala, a Francek nè. Pač je bil pod odejo, a zaspati tudi njemu ni moči. „Oče, kam pa greste?“ zaklical je za očetom, a oče vže niso slišali njegovih besed. In ko bi jih bili čuli, pač bi se bili še jedenkrat obrnili, tako milo proseče so bile te besede. In mati? Niti večerje niso ponudili očetu — takó jim je blodil po glavi ta neuganjivi listek. Zdaj se še le spomnijo, a vže je prepozno. Oče so otišli —

Dolga pot! Po grdej poti in grdem vremenu! Dve dobri uri štejejo do župne vasi. A Mladiča to ne zadržuje. Zvedeti mora nocoj, pri čem da je.

Domá pa sedé mati na postelji in čakajo. Oj, težko je tako čakanje! Molek držé v roci in v jedno mer se pregibljejo ustnice, kakor bi bil to zadnji večer. Ura zdrkne na steni, kmalu zabije dvanajst, ustnice prenehajo za nekoliko časa, obrvi pokrijejo trudne oči, smrtna tišina prevladuje po skromnej izbi, a iz ust lijó v presladkih globokih vzdihih tolažljive besede: Zgodi se tvoja volja! — Pes zalaja zunaj, a Francek zakliče izpod odeje: „Vže gredó!“ in v hipu je po konci. Pes utihne, duri zapokajo. Oče stojé sredi izbe. Mati govoré in izprašujejo mnogo, a oče samó odgovarjajo: „Bo vže kakó!“ Vsi so drugačni. A mati ne dadé mirú, zvedeti morajo. In zvedeli so. „Vojska je, in v štirinajstih dneh grem od vas, ljubi moji!“ — — Vzpomlád in žalost — kakó se ujema to dvoje!

In šli so. Pol leta ni bilo domóv očeta.

In zopet so prišli. Jesen je vže bila. Takrat pa je bilo veliko veselje pri Mladičevih — še večje kakor nekaj žalost. Jesen in veselje — kako se ujema to dvojce! In vender se in se ujema!

B-c.

Kaj si kdo želi.

Bilo je vzpomladnega dne minolega leta. Tolpa večjih dečkov koraka po cesti v učilnico. Pomaknivši se nekoliko naprej, ustavijo se, a kmalu zopet mahajo dalje po cesti. Danes imajo posebno zanimiv razgovor med seboj.

Vsak pripoveduje kaj bi bil najrajše.

Blažek bi bil najrajše: papež; Milče: cesar; Janko: general; Miško: imovit graščak i. t. d.

Zdajci se oglasi tudi Šapljev Zdravko in reče: „Veste, kaj? naš gospod župnik so nam óno nedeljo v cerkvi propovedovali, da pod solncem ga ni človeka, ki bi bil popolnem srečen in zadovoljen. Čim imenitnejšega stanú je kdo, tem več ima skrbi, dolžnosti, odgovornosti, težav in sitnosti, — večkrat tolike, da niti spati ne more mirno. Nù, če bi bilo meni vender kaj na izbiro, bil bi jaz najrajše hitra lastovka,“ pristavi Zdravko.

„Oj, oj! kakšno veselje bi bilo to meni! Letel bi križem svetá tako naglo, kakor misel iz jednega kraja v drugi. Vsako vzpomlád in jesen bi preletel vso lepo italijansko zemljo, a vsedši se na vrh velike 138 metrov visoke cerkve sv. Petra, nagledal se svetega rimskega mesta.“

Zacvrčavši svoj „flič, flič!“ vzletel bi potlej v slovenske zemlje — v svoj rojstni kraj. Od tù bi mahnil po zračnem potu daleč tjá čez hribe in doline naravnost na Dunaj na zvonik sv. Štefana 137 metrov visokega. Oj, kako krasen mora biti razgled čez ves Dunaj in óno imenitno „rotundo“ 85 metrov visoko, ki je ostala za spomenik iz svetovne razstave 1873. leta!“

Po Dunajskih dolgih in širokih ulicah bi si nalovil nekoliko sladkih mušic in komarčkov — in potlej — „frk!“ naravnost v Pariz na Francosko. Ko bi si to veliko mesto dobro ogledal — „frk!“ v največje evropsko mesto — v London. Videl bi tam 111 metrov visoko cerkev sv. Pavla; videl čudovito mnogo tovaren in različnih umeteljskih strojev.

Od tam bi zafrčal v Kolin (Köln). Videl bi tù pri stolnej cerkvi velikanska stolpa, ki sta vsak po 156 metrov visoka.

Ko bi se tù nekoliko oddahnil in si ogledal mestne znamenitosti „frk!“ naprej v prestolno nemško mesto Berolin, kder bi videl lep 61 metrov visok „pobédni spomenik“; 26 metrov visoka „Braniborska vrata“ in še mnogo drugih znamenitih zgradb.

Iz Berolina pa — „frk!“ preko Varšave in Smolenskega naravnost v Moskvo na Ruskem. V Petrograd se mi zdi malo predaleč, zato bi se pa Moskve bolje nagledal.

Zna se, da bi se tù do dobrega odpočil na zvoniku „Ivana Vélikega“, kateremu je ves vrhovni krov s čistim zlatom prevlečen. Ta zvonik je ukazal zgraditi car Boris Godunov 1600. l. Oj kakšen vam je to lesk v solnčnem

svitu! — Nu, na 99 metrov visokem zlatem krovu sedeti, kakšna bi bila to meni čast in sreča! In tako sedeč bi poslušal „novi zvon“ tehtajoč 1440 centov, v katerem visi 42 centov težek kembelj. Niže doli pred cerkvijo pa je videti še dosti večji zvon z dolgo škrbino v krilu. Ta zvon velikan tehta 4300 centov. Videl bi tudi velikansk top ali „Car puško“, ki tehta 2425 centov in dvakrat več cerkev nego jih je v Rimu.

Ko bi se takó nagledal prelepe Moskve pa — „frk!“ preko Karpatov v Buda-Pešto, od tam v Zagreb, iz Zagreba v Ljubljano, potem nazaj v moj slovenski rojstni dom pod Čaven v mehko gnezdice pod Draginavo streho.“

Ko Zdravko preneha, oglasi se Klenckov Tonče: „Vender bi jaz ne hotel biti lastovka, da- si je urna kakor misel.

Na jesen, kadar se zbere mnoga lastovičina drobnjav v veliko jato, takrat je še nekaj veselja, kadar pa odrine preko širokega morja v daljino Afriko, takrat pa je v velikej opasnosti (nevarnosti). Često nastane velik morski vihar, ki leteče lastovke pomeče v razburjeno morsko valovje, kder žalostno poginejo. Taka opasnost jim tudi preti, kadar se vračajo v Evropo, leteče preko srednjega morja.

Res je, da brzokrila lastovka lahko preletí mnogo širnega sveta, a vender si vsega svetá ne upa ogledati. Tù je morje preširoko, tam zopet ledeni séverni ali južni tečaj, kder ni dobiti lastovičinemu želodčku niti mušice niti mastnega komarčka.

Tudi jaz bi rad videl mnogo svetá in prav zato bi bil rajše zlato solnčee nego li urna lastovka. Pregledoval bi si svet na vse strani od sévernega do južnega tečaja. Zna se, vsakih 24 ur bi se zemlja zavrtela pred mojim okroglim rumenožarečim licem, da bi si v pravo zabavo vso zemljo ogledal. Plaval bi veličastno po jasnem nebu. To bi bilo veselje vsega veselja.“

Zdajci poprime besedo Čibejev Tomažek, rekoč: „Vse je res, Tonče moj dragi, kar si povedal o solnčecu, a vedeti moraš, da solnčee vidi po svetu tudi mnogo zléga in britkosti. Žalostno gleda krvave vojske mej človeškim rodóm; vidi prepir, neslogo in sovraštvo. Ker ima čist svetle oči, vidi vse prav na drobno, zato mu je toliko britkeje. Odkritosrčna mi izpoved: Jaz bi bil vender-le rajše srebrna lunica nego li zlato solnčee,“ — pristavi Tomažek. „Plaval bi mirno in tihotno v noči po jasnem nebu, kakor svetlál srebrn hlebec: Tudi bi tako na drobno ne gledal vseh zemeljskih nadlog in nesreč kakor bistroóko solnčee. Zna se, kar je kraljica vsemu narodu, to bi bil jaz mej zvezdami. Oj, kako krasna je noč, kadar jej sveti prijazna luna! Kako mirno in sladko bije človeku srce ob njenem srebrnem svitu!“

„Veš kaj, Tomažek moj! jaz pa bi ne hotel biti srebrna lunica,“ zavrne ga Godinov Videk. „Lunica je meni premalo svetla; še dobro čitati ne morem pri njej. Meni tudi ni lepa zato, ker se vedno izpreminja: zdaj se manjša in manjša do nič, — a zopet se vekša in vekša do okroglega hlebca. Za trenotek ni nič stalnega na njej. Nespametnemu človeku večkrat pravijo ljudje: „luna ga vozi!“ ali pa: „luna ga trka!“

Rajše kakor srebrna lunica hotel bi jaz biti biserna zvezda. Imel bi na jasnem nebu brezbrojno družbo. Prijazno in ljubeznjivo bi druga drugo gledale in se v zabavo kaj pogovarjale. Gledal bi tudi doli na zemljo in vlival revnemu sreću sladko tolažilo. Oj kako prijetno bi to bilo! Saj vže neka pesenca pravi:

„Zvezda zvezdi je sosed,
Njih za nas števila ni;
Druga v drugo svetlo gleda,
Vsaka v božjo čast gori.“

„Videk moj dragi!“ odvrne mu Repičev Vladko: „O zvezdah nam se res tako zdi kakor bi prav blizu blestele druga pri drugej, — zdi se nam, kakor bi se prijazno gledale in se na tihem kaj pomenkovala i. t. d. a vse to je le slepilo našim očem.“

Zvezde so velikanske svetle oble, ki se stalno sučejo v nebesnem prostoru po svojej določenej dragi ali črti. Zdé se nam kakor svetle lučice ali svetla očesca, a to zaradi tega, ker so silno daleč, daleč od nas. Zvezde pa so si primeroma toliko sesede, kolikor naša zemlja k solnci ali luni. Vsi ti migljajoči, blesteči se in okrogli svetovi, ki jim pravimo zvezde, manjši so ali večji; bliže ali dalje od nas; manj ali bolj svetli: zato so tudi zvezde videti manjše ali večje, manj ali bolj svetle. Ti nebesni svetovi so predaleč od nas; zvezda bi jaz vže ne hotel biti.“

„Stokrat rajše kakor vse drugo, kar ste si zaželeli, hotel bi jaz biti: „angelček božji“ reče dobrasrčni Vladko.“

„Temu je dve leti, kar so mi umrli ljuba mati. O koliko dobrega so mi storili; kako véрно za-mé skrbeli! Koliko hvaležnosti jim dolžujem!“

Nú, ako bi bil jaz „angelček božji“, takój bi vzletel naravnost k materi v nebesa. Tam bi jih našel. Prigovarjal bi jih da se vrnejo k meni na zemljo; ako pa bi tega ne hoteli storiti, ostal bi še jaz gori v nebesih pri svojej dobrej materi.

Zna se, da bi potlej ne mogel več z vami v šolo hoditi in se z vami pogovarjati.“

Dečki svoj pogovor pretrgajo in umolknejo. Urneje stopajo, da bi v šolo ne zamudili.

Vladko se je s srčno ljubeznijo in hvaležnostjo spominal svoje ljube matere, zato je pa tudi svojo pravo željo razodel, kaj bi bil on najrajše, samó da bi mu bilo videti mater, na katero je vedno mislil.

Takih dobrih otrok, ki ljubijo svoje stariše, Bog nikoli ne zapusti; Bog je vodi in čuva po vseh potih njih mladega življenja.

Otroci moji zlati! Najljubši in najdraži naj vam bodo stariši; zato je radi slušajte in delajte jim veselje, da se vam bode dobro godilo na zemlji.

J. Volkov.

Vodena kaplja.

(Basen.)



Kaplja je pala iz visokih oblakov v globoko morje. — „Jejmina!“ vzdihnila je, „kaj sem vender zdaj tù mej to brezštevilno nerazpregledno množino? — Nič! skoraj da še manj, nego li nič.“

Školjka je čula te besede, odprla svoji lupini ter zajela skromno kapljo váse. V njej je kaplja postala neprecenljiv biser, ki se zdaj blesti v kroni perzijskih kraljev in je lepši nego li vse druge dragocenosti jutrove dežele.

M.

Fran Erjavec.



Mešeca januarja tekočega leta smo izgubili jednega ónih velezaslužnih pisateljev slovenskih, ki delajo vse svoje življenje v to, da bi pridobili daleč po širokem svetu čast in spoštovanje slovenskemu imenu in narodu. Ta plemeniti naš pokojnik, čegar delovanje je bilo za našo književnost rekel bi največje važnosti in koristi, čegar ime se bode proslavljalo, dokler koli bode poštenih Slovencev v našem narodu, bil je — Fran Erjavec.



Da uvidiš tudi ti, mila slovenska mladina, kaj znači pridnost in vztrajnost in kako daleč dožene človek, ako vže zgodaj pridno dela in se uči, podaje ti „Vrtec“ prav ob kratkem življenje in delovanje tega za naš ubogi narod toli zaslužnega možá.

Fran Erjavec se je porodil v 9. dan septembra 1834. l. na Poljanah v Ljubljani. Oče Miha mu je bil izobražen mož, ki je zvršil šest latinskih šol ter je bil vojak, pozneje mejač. Mati se mu je zvala Eliza Bezljaj, ki je spajala v sebi vse telesne in dušne lepote dobre in skrbne matere. Početne nauke in latinske šole je Fran Erjavec zvršil v Ljubljani, višje šole pa na Dunaji. Učil se je na Dunaji od jeseni 1855. l. do jeseni 1859. leta. Potem je bil jedno let na Dunajskem Terezijšči za prefekta, od koder je 1860. l. otišel v Zagreb na realko za profesorja. V Zagrebu je služil deset let ter 1871. leta otišel za profesorja na višjo realko v Gorico, kder nam ga je nemila smrt pobrala v najkrepkejši dobi njegovega življenja.

Fran Erjavec je delal v slovenski književnosti na leposlovnem in prirodopisnem polji. Še kot dijak je priobčeval svoje prve duševne proizvode v tako zvanih „Vajah“ a njegov prvi natisneni spis je bil „Mravlja“ v Janežičevej Koledi za 1858. leto. Ta njegov sestavek stoji kot vzgled posebno lepega in zanimivega popisovanja. Mnogobrojni so Erjavčevi spisi, ki se nahajajo po raznih slovenskih časopisih in katere bode treba zbrati ter v posebnih samostojnih zvezkih izdati, da se *dostojno oceni pisateljsko delovanje in velike zasluge Erjavčeve za našo slovensko književnost*. Tu naj navedemo samo nekatera večja samostojna književna dela Erjavčeva, ki dovolj pričajo, kako neumorno je bilo njegovo delovanje na slovstvenem slovenskem polji in koliko je zgubila slovenska znanstvena, ukovita in zabavna književnost s takim možem, kakršen je bil naš Fran Erjavec. Leta 1863. je izdal v Celovci „Kitico Anderssenovih pravljic“; dalje knjigo „Živalstvo“ (prevod A. Pokornega: Das Thierreich), katero je izdala družba sv. Mohora 1864. l. Pozneje je prišla ta knjiga vsa predelana na svitlo z naslovom: „Prirodopis živalstva s podobami“ in 1883. l. v tretjem natisku zopet predrugачena, ki je znana vsakemu slovenskemu dijaku. Znana vam je tudi njegova izvrstna knjiga „Naše škodljive živali“ in kdo ne pozna najlepše knjige, ki jo imamo v slovenskem slovstvu z naslovom „Domače in tuje živali“ (izdala družba sv. Mohora). Velike vrednosti so tudi Erjavčeve knjige „Prirodopis rudninstva ali mineralogija“ (1883. l.), ki se rabi kot šolska učna knjiga, in prevod Woldřichove „Somatologije“ (1881. l.). Iz Schödlerjevega spisa „Knjige prirode“ je zdelal Erjavec „Botaniko“ in „Zoologijo“, kar je oboje izdala Matica Slovensko 1875. l. Vse to nam kaže kako neumorno in pridno je delal Fran Erjavec za našo slovensko književnost. In koliko bi bili še dobili iz njegovega spretnega peresa, ako bi nam ne bila neusmiljena smrt pokosila tako uzornega slovenskega pisatelja v njegovih najboljših letih. Razven tega je bil Erjavec zvest narodnjak, značajan mož, najboljši soprog in skrben oče, zatorej bodi nam v posnemo.

In ti, slovenska mladina, uči se od njega pridnosti in delavnosti ter se pazi, da ne izgubiš nobenega dne, marveč trudi in uči se, da si pridobiš vže zgodaj óno znanje, s katerim moreš pozneje koristiti domovini in sebi.

T.



Pisma mlademu prijatelju.

XV.

Dragi!



Uka Jerán (Svitoslav) se je porodil 1818. l. v Javorjah nad Loko; posvečen 1845. l. v mašnika je kapelanoval v Horjulu, pri sv. Petru v Ljubljani, od koder je šel 1853. l. za nekaj časa v Afriko za misijonarja. Povrnivši se, kapelanoval je v Trnovem v Ljubljani, kder je prevzel uredništvo „Zgodnje Danice“ ter je sedaj častni papežev komornik in kanonik v Ljubljani. — Jerán je bil mej prvimi budilci o preporodu slovenske književnosti ter je pisal in pesnikoval po „Novicah“ in drugod, a najbolj krasí njegovo ime vse letnike „Zgodnje Danice“; vse njegovo književno delovanje je tesno združeno s tem listom — saj je bil malone ves čas urednik njegov — in kar sem dejal o „Zgodnjej Danici“, to stoji v obilej meri o njegovih spisih. Kar je bil Bleiweis „Novicam“, to je Jerán „Zgodnjej Danici“. V primeri z drugimi nabožnimi (ne vselej v snovi in jeziku srečno in najbolj izbirajočimi) pisatelji je pisava njegova jedernata, krepka in stvarna, a vendar domača, poljudna in pristréna. In da ugajajo ljudem njegove knjige, pričajo nam pomnožene in ponovljene izdaje.

Poleg brezštevilnih spisov in spiskov in pesnij po „Danici“ je spravil na svitlo vže od 50. leta sem mnogo nabožnih knjig in knjižic, vzlasti molitvenikov. Zdaj je spisal kaj za šolo (zgodbe sv. pisma), zdaj kot velikodušen in radodaren mladinoľjub kaj za mladež (Mladenček Dominik Savio, Rože in Koprive . . . Čast Bogu [molitvenik]), zdaj zopet je skrbel za cerkveno petje (svete pesmi — z Volčicem vred), zdaj za device (Lilija v Božjem vertu — skupno z Zamejcem), zdaj za razne bratovščine (poduk o v. škapulirja, Serce M. prečiste Device), zdaj zopet za vse ljudi (Jezus in Marija dvoje najsvetejši Serce — z Zamejcem vred). Celó slovenskih vojakov ni pozabil (Sveti Juri seréni vojšak, keršanski junak [molitvenik]); a posebno so še spomina vredne njegove priljubljene „Šmarnice“, katerih je napisal več letnikov. Tako se imenuje namreč navadno knjiga (z molitvenikom vred), katere snov se nanaša na življenje in češčenje Marije in se číta navadno vsako leto majnika meseca, ki je posvečen Mariji. Prvo tako knjigo je spisal (prevel) M. Stojan (Marije rožen cvet [1855]) in zdaj pridejo vsako leto na svetlo kake take „Šmarnice“.

Kakor ti je vže znano, jel je izdavati 1849. l. Fr. Malavašič politično-poučen in zabaven časopis za bolj priprosti narod „Pravi Slovenec“, ki je izhajal v osmerki po jedenkrat na teden. Po gmotnej in duševnej slabosti opešavši je prenehal koncem leta.

Istega leta je tudi izdavalo slavjansko društvo v Trstu poučen list „Slavjanski rodoljub“, ki ga je urejeval carinski priglédnik Ivan Cerer in je prenehal mej letom. — Bodoče leto (1850) pa je ustanovilo rečeno društvo hrvatko-slovensk mesečnik „Jadranski Slavjan“, ki je tudi zaspal vže meseca avgusta. Uredoval ga je učeni in rodoljubni Simon Rudmaš, duhoven in šolski nadzornik († 1858).

Tudi na nekaj leposloven list so vže mislili takrat slovenski rodoljubi. Ivan Drobnič, duhovnik in naposled učitelj slovenščine na graškej gimnaziji

(† 1861, ki je spisal tudi ilirsk rečnik, slov.-nemško-talijanski besednjak in več slovenskih iger), jel je dajati v dézel vsak teden v Celji zabavno-poučen listič „Slovenska čbela“, ki pa je morala zaspati v tretjem meseci svojega življenja zavoljo nedostatne gmotne podpore. — Še tisto leto (7. julija) pa je začela rojiti v Celovci Janežičeva „Slovenska bčela“, ki je izhajala ravno tri leta ter je prenehala (7. julija 1853. l.) zavoljo nedostatka naročnikov. Ta list je prinašal v vseslavjansko uzajemnem duhu raznovrstnega leposlovnega in poučnega berila, s katerim so ga zalagali zvečine pisateljski prvenci. „Slov. bčela“ bi se mogla imenovati prvi slovenski lepoznavski list, a vendar je bil še prezgoden čas za tak slovensk časopis in „Slov. bčela“ je bila le nekaka pripravnica za poznejši Janežičev „Glasnik“, ki slovi kot prvi slovenski beletristični (leposlovni) časopis v pravem pomenu besede.

Leta 1852. je začel izhajati v Celovci „Šolski prijatelj“, ki ga je urejal in izdaval zaslužni Andrej Einšpieler. Ta dobri list je bil namenjen za šolo in dom, prinašaje raznovrstnega berila o načinu poučevanja in vzgoji, zabavne in ukovite sestavke za učitelje in učence. Leta 1856. je jel skrbeti poleg šole in domú tudi za cerkev, pretvorivši se v „Slovenski prijatelj“ in je postal s časom popolnoma duhovsk list, kakeršen je izhajal tja do 1883. l., dovršivši svoje 32. leto. „Slovenski prijatelj“ je donášal vsako leto propovedi (pridige) za vse nedelje in praznike in za posebne prilike v letu, krščanske nauke, katehitiške in druge podobne sestavke in naznanila ter je ogromno obogatil slovensko nabožno, vzlasti propovedniško literaturo. Objavljal je dolgo vrsto in lepo število cerkvenih govorov zvečine v poljudnej, gladkej besedi; da-si tvarina ali oblika nekaterih propovedij ni da bi se hvalila, vendar so govori nekaterih propovednikov tako jedernati, duhoviti, umno izvedeni in dovršeni po snovi in obliki, da se prištevajo prvim slovenskim propovednikom. „Slov. prijatelj“, vzlasti v prvem in drugem desetletju, koristil je čuda mnogo slovenskim duhovnikom, da so se privadili polagoma propovedovati v lepej slovenščini, kakeršna je dostojna visokemu predmetu, ter odstranjevati tuje spake, katerih so se našli nehoté vzlasti v nemških propovednikih. „Slovenski prijatelj“ je prinašal svojim naročnikom tudi priloge, katerih nekatere so uprav stalne vrednosti v slovenskej cerkvenej književnosti (Razlaga krščansko-katoliškega nauka, Razlaga srednjega in največega šolskega katekizma — —).

Andrej Einšpieler (Svečan) je zagledal luč sveta 1813. l. v Svečah v rožnej dolini na Koroškem, postal duhovnik in učitelj veronauka in slovenščine na Celovški realki in je sedaj profesor v pokoji, konzistorijalni svetnik in trudoljubiv odbornik družbe sv. Mohorja, deželni poslanec in urednik „Mira“. — Einšpieler se je vže zgodaj unel in unemal druge za dično materinščino ter je bil mej prvimi budileci slovenskega naroda v tožnem Korotanu. Dopisaval in pisal je krepke članke v „Slovenijo“, sodeloval pri Janežičevej „Slov. bčeli“ s poučenimi spisi o šolah in slovanskej ideji (misli) in stal povsod mej prvoboritelji slovenskimi v besedi in pismu. Ljubezen do slovenske mladine ga je napotila na izdavo „Šolskega prijatla“, ki ga je urejal in zakladal z jedernatimi sestavki in mnogo koristil z njim na probujo slovenskega učiteljstva in šole. In kar sem pisal zgoraj o „Slov. prijatlu“, to stoji v obilej meri o Einšpielerji. Kot urednik njegov si je nabral nevenljivih zaslug za slovensko

cerkveno govorništvo. Spisal je tudi kratek, a jedernat in izvorno osnovan krščanski nauk (Jedro katol. nauka 1873).

Iskra svôbode, ki je vzplamtela 1848. l. na slovenskem obzorji, zatemnela je kmalu in neprijazen nam vladni absolutizem je dušil vsestranski razvoj slovenskega naroda vse desetletje tjã do 1860. l., ko nam je dal naš cesar novo ustavno vladò, kakeršna je še danes. In tedaj je stopil naš Einspieler zopet na politično polje in branil neustrašeno kakor lev naše narodne pravice in svetinje in je brani še danes kot štiriinšedemdesetleten starček. Potegoval se je za vero in narodnost v zborih in na taborih, poučeval na propovednici in na katedri, unemal in boril se za národne svetinje v slovenskem in nemškem jeziku v slovenskih in nemških listih. Poleg tega, da je izdajal nemške liste v slovenskem duhu na pouk Nemcem (Stimmen aus Innerösterreich, Kärntnerblatt, Kärntner Volksstimmen), priobčeval obdobje, politične in poučne knjižure (Političen katekizem 1865, 1873), spravil je v déžél tudi takrat jedini slovenski politični list „Slovenec“, ki je izhajal v Celovci po dvakrat, pozneje trikrat v tednu od 1865. l. do 1867. l. (25. aprila), ko je moral prenehati radi neprijazne tiskovne svobode. Ta izvrstni časopis v lepej slovenščini (in to je mnogo pri naših političnih listih) je branil krepko tedanja slovenska politična načela in težnje, urednik pa mu je bil Ivan Božič, naposled duhovni oskrbnik v Kortah na Koroškem († 1884), ki je dopisaval vsestransko v „Novice“, „Vedež“ in drugod, ter je prevel več del iz tujih literatur (Stric Tomaž, Kriton in apologija, Vodilo grešnikov I.).

V zadnjih časih (1882) je ustanovil še vedno čvrsti in pogumni Einspieler krvavo potrební list „Mir“, ki izhaja po dvakrat na mesec v Celovci in je vže mnogo storil za probujo in zavedanje slovenskega naroda onkraj Karavank. Ta za priprosti narod jako izvrstno uređovani list odbija navale brezobzirnih nasprotnikov po domače, a krepko in neustrašeno brani svetinje slovenskega naroda v tožnem Korotanu, kolikor jih še niso odnesli neprijazni vetrovi — — —

In ta neupogljivi mož jeklenega značaja in trdnega upanja, ki dela vže toliko let za blagostanje tlačnega roda, ki vodi in se bori po levje za pravice in težnje ubogih Slovencev, ki je posvetil vse svoje burno življenje slovenskemu narodu, ta mož zasluži po vsej pravici imé „staroste koroških Slovencev“.

Pozdravlja Te

P. B.

Kralj Matjaž.

VII.



Siromašna deklica, katera ni imela ne očeta ne matere več, našla je na starega leta dan veliko votlino. Takój gre notri. Pri mizi vidi kralja Matjaža, ki je slonil ob mizo in je spal. Njegove dolge mustače (brki) bile so omotane okolo mizinih nog.

Zagleda pa še drugo votlino. Tudi v to gre pogumna deklica. Tu vidi vojake in konje njihove. Vse je spalo. Nekateri vojaki so ležali, a drugi so sloneli ob steni. Oblečeni so bili po starem kroji. Okolo konj je ležalo po tleh obilo lepega sená. Deklica ga nekaj pobere in dene v zastor (predpasnik.)

Kadar seže drugič po sénu, prime za konjske verige. Počasi jih izpusti na tla, ali vender so zazvenčale takó glasno, da se je vse streslo. Kralj Matjaž vzdigne glavo in globoko vzdihne. Deklica se prestraši in zbeži iz votline. Zvunaj se ozrè, pa ne vidi nikakeršne votline več; samo golo skalovje je bilo.

Komaj pride domóv, zapazi, da ima nekaj težkega v zastoru. Hitro pogleda. Namesto sená vidi samo suho zlato.

Od tega časa se votlina ni odprla nobenemu človeku več, da-si vže vsak čaka, da bi se odprla. Samó onemu se bode odprla, ki si pogostoma želi, da bi prišel vže skoraj kralj Matjaž. Če bode prišel na starega leta dan pred to skalo, še sam ne bode vedel, da je prišel tjà. (J. Freuensfeld v „Kresu“ 1884. l.)

Razpis častne nagrade

za povest, namenjeno slovenski mladini.

Razumniki vseh omikanih národov paznim očesom motrijo razvoj tistega dela književnosti svoje, kateri je v prvi vrsti namenjen mlademu narastaju, ter vestno skrbé za to, da se mladini podajajo v roke po obliki in vsebini dovršene, čistim peresom in plemenitim srcem pisane zabavne in poučne knjige. Tudi v Slovencih se je že večkrat poudarjalo, kako potrebujemo mladini svoji primerne berila in razna učiteljska in pedagogijska društva naša so večkrat ukrepala o tem in obravnavala vprašanje, kako bi se zadelala ta praznina v književnosti slovenski.

To uvidersi je znani rodoljub češki in prijatelj mladine slovenske, blagorodni gospod Ján Lego v Pragi, po županu ljubljanskem podpisanemu odboru izročil

sedem cesarskih cekinov

v plemeniti namen, da ž njimi nagradi najboljšo povest, namenjeno slovenski mladini od dvanaajstih let dalje.

Navedeni znesek sedmih cesarskih cekinov pa je samó častna nagrada, katera se izplača pisatelju povesti; vrhu tega gospod Ján Lego poskrbi še za to, da pisatelj nagrajene povesti prejme za spis svoj še navadni pisateljski honorar.

Pisatelj nam v svoji povesti naslikaj vzornega slovenskega mladeniča, odčenega z vsemi krščanskimi in državljanskimi vrlinami; od tiste dóbe, ko začne hoditi v šolo, sprémi ga do možkih let, ko stopi v praktično življenje, opiši ga živo in plastično brez moralizovanja, da bode mlada duša, videča pred seboj junaka povesti, hrepenela po njegovem vzvišenem vzgledu izpolnovati vse dolžnosti, katere narod, cerkev in država zahtevajo od poštenega moža.

Ako pisatelj takšno životopisno povest postavi v zgodovinsko zanimiv čas ter njeno dejanje oprè na take domače kraje, ki se odlikujejo po prirodnih lepôtih svoji, bode tem večja zasluga njegova.

Povest obsezaj šest tiskovnih pôl male osmerke, natisnene z navadnimi garmondskimi črkami.

Rokopisi naj se pošiljajo do konca tekočega leta načelniku podpisanega odbora, kateri tudi povesti prisodi darilo ter pisatelju njenemu izročí častni honorar.

V Ljubljani 1. aprila 1887.

Peter Grasselli,

župan Ljubljanski,
načelnik.

Prof. Janez Gnjezda,

predsednik družbe katoliških rokodelskih pomočnikov.

Prof. Fr. Levec,

urednik „Ljubljanskega Zvona“,
načelnikov namestnik.

Ivan Tomšič,

c. kr. vadaški učitelj in urednik „Vrtčev“.

Listje in cvetje.

Nesrečni ščinkovec.

In kaj sem ti storil?
Mi deček pověj,
Saj nisem te žalil
Ne zdaj ne poprěj.

Si zrnja natrosil,
In zanjko pripél,
Da bôrega ptička
Si mene ujél.

In v kletki preživel
Sem ure hudé,
Pa še me čakálo
Je hujše gorjé.

Kar tebi najdraže —
Pogled si mi vzel;
Se čudim, da moreš
Še biti vesel!

Kaj bodem ubožec
Na svetu začél?
V bričkostih življenja
Bom pesence pél.

Da zlato bi solnce
Še gledal kedáj,
Očij potrebujem;
Oh, daj jih nazaj!

Pod milim bi nebom
Rad pesence pél,
Továriše, solnce,
Pozdravljal vesél.

Žalóбно zdaj pojem,
Ne veš li zakaj?
Pogled ker mi vzel si
Oh, daj ga nazaj!

Roza Kósova.

Uganke.

1) Trije igralci igrajo vso noč, in ko igrati nehajo so vsi trije na dobičku. Ugani kako je to?

2) Po dnevi spim, po noči kričim. Kdo sem?

3) Lepa sem in krasna; po leti me vidiš, po zimi pa nikoli in da-si sem tako lepa in krasna, prijeti me vendar ne moreš. Kdo sem?

4) Kdo živi od sape ali vetra?

5) Kaj se ne da za ves svet kupiti?
6) Kdo gre črn v ogenj in pride rudeč nazaj?

7) Kje ne more tat ničesar ukrasti?

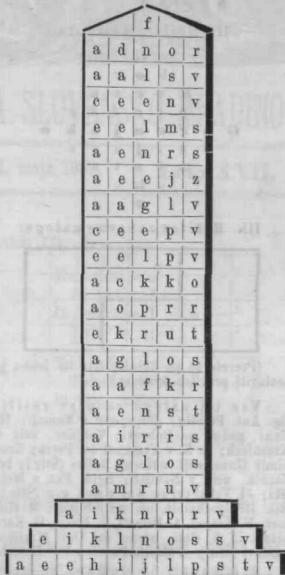
8) Kdo je po nedolžnem obešen?

(Odgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Obelisk

na grobu slovenskega pisatelja.

(Priobčil Jer. Rajar.)



Zamenjajte črke v posameznih vrstah obeliska tako med seboj, da dobite v vsaki vrsti po jedno besedo. Črke v srednji naopijenej vrsti, ako je čitate od zgoraj nizdolu, povedó ime, priimek in stan slovenskega pisatelja. — V zadnjih treh vrstah pa zamenjajte črke takó, da dobite njegov značaj, s kojim se je odlikoval do zadnjega trenutka svojega življenja.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev aritmogrifa, demanta, zabavne naloge
in odgonetke uganek v 3. „Vrtčevem“ listu

I. Rešitev aritmogrifa:

Fatima
Radivoj
Arabci
Nadir
Praga
Rheins
Egipčani
Ščip
Ezdra
Rastislav
Erato
Neptun

Kranj preženjen,
nova planina.

II. Rešitev demanta:

G
b o r
M e r a n
K o l e d a r
G o r e n j s k o
J u r j e v o
m e s t o
o k o
o

III. Rešitev zabavne naloge:



(Prereže se po debelejši črti in lahko je
sostaviti pravi kvadrat.)

Vse tri naloge so prav rešili:
Gg. Ant. Petelin, duh pom. v Tomaji; M.
Rant, naduč. na Dobrovi; Vohinec, učit. v
Kresnicah; A. K. v Komendi sv. Petra; Zvo-
nimir Gnuš, učit. v Gornji Rečici (Stir.); Iv.
Zarnik, učit. v Nevljah; Egid. Fux v Met-
liki; Al. Vakaj pri sv. Ani v slov. gor. (Stir.);
Rik. Hönigschmidt, uč. v Ljubljani; M. Ho-
mer, N. Krajnc, A. Moneti, A. Burja, H. Kar-
ničnik in A. Gati, učenci pri Dev. Mariji v
puščavi (Stir.). — Marija Pavčič v Vel. Laščah.

Aritmograf in demant so prav
rešili: Gg. Iv. Tomažič, učit. na Tinji
(Stir.); Iv. Kraševac, učit. v Bilji pri Gorici;
V. Žener, B. Sternem, R. Lunder, R. Kerin,
uč. mešč. šole v Krškem; Leo Grasselli, Em.
Ferlinc in Fr. Bregant, učenci v Ljubljani;
Julijana Južna, učenka v St. Jurji na Taboru
(Stir.).

Demant in zabavno nalogo so
prav rešili: Gg. Fr. Vilhar, učit. v Vel.
Zabljah in Feliks Bénédek, uč. v Planini.

Demant so prav rešili: Gg. Jernej
Rajar, naduč. v Šempasu (Gor.); Bogumil
Koser, uč. v Idriji; Jan. Ratej in Fr. Brdnik,
učenca pri sv. Venčesu (Stir.); Rob. Golli,
uč. v Radovljici; Iv. Vrščaj, uč. mešč. šole
v Krškem in Pavel Smolej, učenec v Ljub-
ljani; — Josipina Pollak in Antonija Jeglič,
učenki v Trzinu; Antonija Berdnik in Mica
Juhart, učenki pri sv. Venčesu (Stir.).

Aritmograf so prav rešili: Gg.
Rajko Rutnik in Gradci (Stir.); Jan. Habjan
in Fr. Blatnik, učenca v St. Jurji na Taboru
(Stir.) in Kristijan Hodnik, realec v Ljubljani.

Odgonetke uganek: 1. Peta (pet a);
2. Sv. Matija, ki ima žago; 3. Strežnik, ker
pogleda mašnika pod plašč; 4. V cerkev, ker
imajo ljudje podkovane črevlje; 5. Dveh hrbtov
brez doline; 6. Zrcalo (ogledalo); 7. Kadar
mesa ne dobé; 8. Kadar teče preko strnišča;
9. Veter; 10. Kožuh; 11. Pridigar na leci
(propovednici); 12. Mokroto; 13. Mačka; 14.
To, kar vidi; 15. Senca; 16. V Neotovej ladiji.

Nove knjige in listi.

* Priče božjega bitja ali slučaji,
ki niso slučaji. Po dr. Kellerju z do-
voljenjem poslovenil J. B. III. zvezek.
Ljubljana, 1887. 8°. 72 str. Cena 25 kr.
— Kar smo o prvih dveh zvezkih rekli, isto
stoji tudi za tretji zvezek, katerega priporo-
čamo našemu prirostenemu ljudstvu in odraslej
mladini v pouk in zabavo.

* Koroške bukvice slovenskemu
ljudstvu v poduk in kratek čas iz-
daja in zaklada Filip Haderlap. I.
snopič. Tiska J. & R. Bertschinger v
Celovcu 1887. 8°. 32 str. Cena snopiču
je 15 kr. — Gospod Haderlapov novi pravo-
pis, ki se tudi nahaja v tej knjižnici, nam ni-
kakor ne ugaja, pa bi ga tudi nikomur ne
priporočevali v posuemo.

Vabilo na naročbo in prošnja.

„Zgodovina pedagogije“, ki se tiska
v „Učiteljskem Tovarišu“, izide v posebnej
knjižnici, ki bode stala 70 kr. Dovoljujem si
vabiti, da bi si jo naročili gg. učitelji in šolski
prijetelji. — Pri tej priliki prosim, da bi mi
oni gospodje, ki so dobili od mene kako
knjigo na ogled, vrnili jo na moje stroške,
ako je ne nameravajo obdržati.

V Krškem, meseca marca 1887.

Ivan Lapanje.

„Vrtce“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr.
Napis: Uredništvo „Vrtčev“, mestni trg, števil. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.